

In deze uitgave onder andere:

- Kwartierstaat Johannis van den Bout
- Drs. H. van Eck, tandarts
- Bijzondere 'Waar zijn ze gebleven?'
- BARRE WINTER van 1956

Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam

Mededelingenblad

Inhoudsopgave

Voorwoord	01
Activiteiten en Mededelingen.....	02
ACHTER de KRANT	04
Genealogie	06
Kwartierstaat Johannis van den Bout	10
Drs. H. van Eck, tandarts	13
Waar zijn ze gebleven?	16
Wie staan er op de foto?	24
BARRE WINTER van 1956	25
Recept voor de feestdagen	26
Boekennieuws	27
Schenkeningen	30
Koperen Knop.....	32
Publicaties	33

Omslagfoto voorkant: winter 1929. Ijsbrekers bij Boven-Hardinxveld. In de verte de nu 100-jarige watertoren

Omslagfoto achterkant: Gelukkig Nieuwjaar!

Kopij sturen tot 15 april 2024.

Naar: aaltje1950@gmail.com (eindredacteur) Alie van Lopik-de Jong

COLOFON

Uitgever
Historische Vereniging
Hardinxveld-Giessendam

Eindredactie
A. van Lopik-de Jong

Redactieleden
W.F. van de Bree-Ooms
A. van Lopik-de Jong
J.F. Teeuw-van der Plas
P. van Wijngaarden

Foto's
Golda Andenmatten, Jan Boer, Ewoud Klop,
Alie van Lopik, Oud-Hardinxveld

Vormgeving, opmaak en druk
De Groot - grootsgedrukt.nl, Goudriaan

Secretariaat
E-mail: info@hv-hardinxveld-giessendam.nl
Secretariaat: wf@vandebee.nl

*Het Mededelingenblad verschijnt twee keer per
jaar en is gratis voor leden en zusterorganisaties.
Losse verkoopprijs € 4,50*

Genealogische werkgroep
Wim van den Heerik, Bas Huisman,
Arie Verhoef, Jaap van Gelder

Historisch Informatie Centrum
Peulenstraat 243 tel. 0184 - 632956
(op zaterdagmorgen van 10-12 uur)

Copyright
Overname van artikelen of gedeelten daarvan
is toegestaan mits vermelding van de bron en
toezending van een exemplaar.

Lidmaatschap
De minimumcontributie bedraagt € 20,00 per jaar.

Bankrekening NL65 RABO 0325 0991 38 of
NL68 INGB 0003 8796 69. Bij elke betaling s.v.p.
duidelijk uw lidnummer vermelden en het
bedrag dat u betaalt. Donaties zien wij
graag tegemoet.

BESTUUR

W.F. van de Bree-Ooms
H.C. Strop
A. van Lopik-de Jong
R. Nederveen
P. van Wijngaarden

Buitendams 77
Stationsstraat 12
Damstraat 1
Binnendamseweg 37
Spindermolen 20

3371 BB H'veld-G'dam
3371 AX H'veld-G'dam
3371 AC H'veld-G'dam
3381 GA Giessenburg
3371 RN H'veld-G'dam

0184 - 614563 secretaris
06 - 11321773 algemeen/straatnamencommissie
0184 - 612232 eindredacteur
06 - 15684213 penningmeester
06 - 12217969 vicevoorzitter

Voorwoord

Het afgelopen halfjaar hebben we niet stil gezeten, er is weer veel gebeurd. Als u dit leest staat de zalmschouw HD1 inmiddels op haar plaats bij de toerit naar woonwijk De Rokerij. En dat ging niet vanzelf. Ruben en Wim Vogel en Bas de Ruijter hebben veel tijd besteed aan de restauratie van de zalmschouw. Blokland Bouwpartners zorgde voor een prachtige staanplaats en de gemeente, i.c. ambtenaar Cees Nieuwenhuizen, heeft zich bijzonder ingespannen voor het verkrijgen van een vergunning van het Waterschap Rivierenland. Het bestuur heeft zijn best gedaan alle eindjes aan elkaar te knopen en alles in goede banen te leiden. Overigens blijft de HD1 eigendom van de Historische Vereniging, dus het blijft onze verantwoordelijkheid en onze zorg.

Het boekje over de Werf Merwedestichting had eigenlijk dit jaar al moeten verschijnen, maar er waren nog te veel losse eindjes in de tekst. Ook de correctie vraagt veel tijd. Daarom hebben we besloten de uitgave uit te stellen tot januari/februari 2024. U houdt het van ons tegoed.

Onze vereniging beschikt ook nog over twee antieke houtbewerkingsmachines, een lintzaag en een diktebank. Twee enorme loodzware apparaten uit het begin van de 20^e eeuw. Deze machines zijn in bruikleen bij de Stichting Historische Stadshaven Woudrichem. Wegens herinrichting van de scheepsbouwoords wil men de machines teruggeven. Waar laat je die dingen....? Ze wegen meer dan 600 kg per stuk. Maandenlang hebben we gezocht naar een nieuw onderkomen voor deze giganten en het ziet ernaar uit dat we eindelijk een nieuwe eigenaar hebben gevonden. De bovenstaande twee voorbeelden leren ons dat onze vereniging zich niet moet bezighouden met het beheren van objecten. We hebben er geen plaats voor en ook geen menskracht.

De aanschaf van een collectiebeheersysteem blijft de aandacht vragen. Onze boeken, foto's en documenten moeten op een verantwoorde manier worden beschreven en gecatalogiseerd. Deze catalogi kunnen dan worden ingezien via onze website. Na veel zoeken kwamen we in aanraking met het Zijper Collectie Beheer Systeem. Dit is gratis software, met een gedegen organisatie op de achtergrond. Het bestuur heeft besloten dit systeem binnenkort in gebruik te nemen. Maar dan begint het pas, de boeken en documenten moeten nog worden ingevoerd in het systeem. Daarvoor zoeken we mensen, liefst met enige kennis van zaken. Kortom, we hebben ook hiervoor vrijwilligers nodig.

Er wordt veel nagedacht over de toekomst van onze vereniging en die is ronduit zorglijk. Als er niet op korte termijn nieuwe bestuursleden kunnen worden aangesteld is er binnen nu en vijf jaar geen historische vereniging meer in ons dorp. De gemiddelde leeftijd van de bestuursleden is hoog, te hoog. We doen het allemaal met veel inzet én met veel plezier, maar we worden steeds ouder. De energie is er nog wel, maar de accu raakt steeds eerder leeg. Lijkt het u leuk zich in te zetten voor onze vereniging en wilt u meer weten over de inhoud van het bestuurslidmaatschap, neem dan contact op met een van onze bestuursleden. Of nog beter, maak uw kinderen enthousiast! Jonge mensen zijn van harte welkom!

Veel leesplezier met dit wederom erg interessante Mededelingenblad.

Peter van Wijngaarden
Voorzitter

Activiteiten en Mededelingen

Bestuur

Het bestuur vergadert iedere maand maar online is er dagelijks verkeer tussen de bestuursleden. Er worden ook redactievergaderingen gehouden en op de zaterdagmorgen als het HIC open is, vindt er ook nog regelmatig overleg plaats.

De genealogen zijn dan ook aanwezig. De voorzitter is het gezicht naar buiten. Hij heeft het meeste overleg met o.a. gemeente en overige organisaties.

HOAV

Enkele keren per jaar is er overleg met de zusterverenigingen, het zgn. Historisch Overleg Alblasserwaard Vijfheerenlanden. Overleg 'nieuwe stijl' is nu dat om beurten een vereniging de uitnodigende partij is, de gastheer. Veel verenigingen zijn verbonden aan een museum en houden daar ook hun vergaderingen.

Naast vergaderen is het dan tegelijkertijd een interessant bezoek.

Culturele dag 3 juni

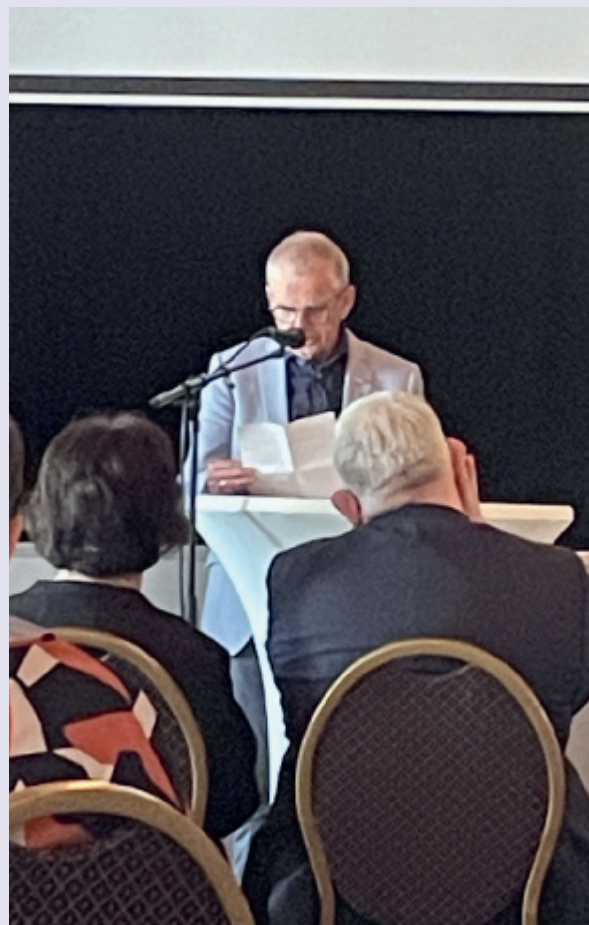
Tijdens de culturele dag op 3 juni waren wij 's morgens met een bordspel aanwezig op het plein in Beneden-Hardinxveld en 's middags op Boven-Hardinxveld.

Culturele Dag. Bestuurslid Ronald Nederveen met een zelf ontworpen spel

Afscheid directeur Museum Koperen Knop

Op dinsdag 6 juni nam na jarenlange grote inzet afscheid als directeur van Museum De Koperen Knop, Alida de Jong-Ambachtsheer. Onze voorzitter was een van de vele sprekers die haar in het zonnetje zette.

Peter van Wijngaarden spreekt Alida Ambachtsheer toe bij haar afscheid van De Koperen Knop

Braderie

Na drie jaar op zaterdag 23 september weer een Braderie in het winkelgebied van ons dorp. Wij deden weer mee met een kraam buiten voor ons HIC en we kregen veel belangstelling, verkoop van boeken en een nieuw lid.

Seniorenmiddag

Een druk bezochte seniorenmiddag op 5 oktober. Altijd gezellig en onze tafel kreeg veel belangstelling.

De foto's van Oud Hardinxveld kunnen altijd op veel belangstelling rekenen.

Vrijwilligersavond

De vrijwilligersavond was een uitermate gezellige avond op de etage van De Koperen Knop. Genoeglijke praatjes en een hapje met een drankje. Tot slot een 'geschiedenis Pub quiz' die Alie en Ronald in elkaar hadden gezet en waarmee Piet Boer de hoogste punten scoorde.

Op de vrijwilligersavond is het op de etage van De Koperen Knop smullen van het buffet

Moeilijk, zo'n geschiedenis Pub quiz

Wie zou de winnaar worden?

De winnaar is Piet Boer

Najaarslezing

De najaarslezing op dinsdag 31 oktober was dit jaar in de Sybold van Ravesteynzaal van Kampanje. Een goedbezochte avond waar de Voorburgse architect Ernst Manger een lezing hield over 'Albert van Essen, architect (1890-1967)'. Dit naar aanleiding van het boek 'Rijk in eenvoud' geschreven en samengesteld door Ernst Manger en de kunsthistorica Rosa Zaccagnini. In ons dorp is het oude raadhuis aan de Damstraat een ontwerp van Albert van Essen en het interieur van de Ned. Hervormde Kerk op de Dam.

Oude raadhuis aan de Damstraat

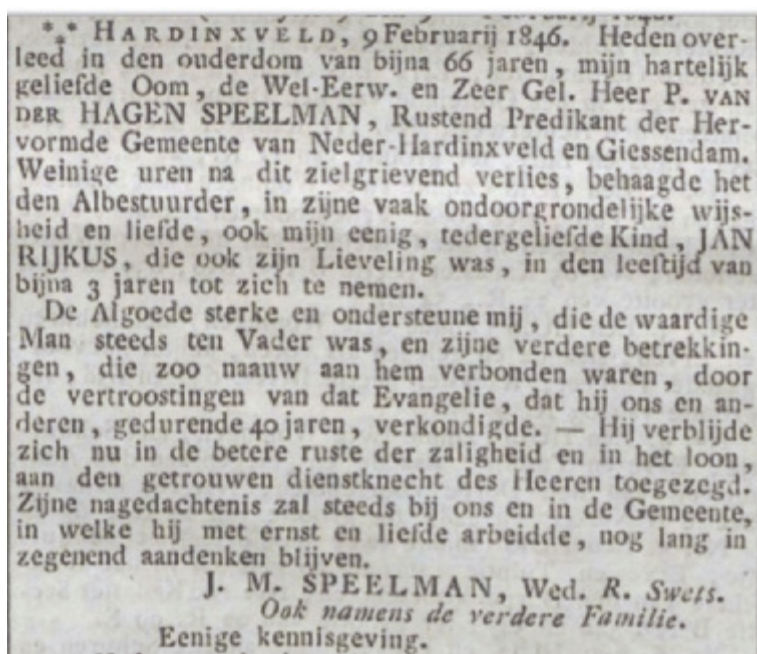
*Oude raadhuis in aanbouw (1942)
In het midden de gemeentearchitect van Giessendam Aart de Jong*

ACHTER de KRANT

Kees Zonnenberg

Achter de krant... Dat roept een beeld uit het verleden bij me op: achter de krant. Vroeger zat daar je vader of grootvader. Na gedane arbeid werd de krant gespeld. Soms volgde er van tijd tot tijd ook een korte samenvatting van het gelezene. Ook klonk er wel commentaar. Maar er is nog iets. Achter de krant, achter het nieuws, dat daar zwart op wit stond afgedrukt, achter het verhaal, zeg maar, ging vaak een breder of dieper verhaal schuil. Dàt haalde het nieuws niet. Daar gaan we in deze rubriek mee aan de slag. Lees het krantenartikel maar mee...

Op 17 februari 1846 bevat de Opregte Haarlemsche Courant de onderstaande opmerkelijke familieadvertentie. Hij is nogal uitgebreid...

Bij nader inzien bevat de advertentie de kennisgeving van een tweetal overlijdens. Met 'achter de schermen' nog veel meer leed en verdriet.

Degene die ook namens de verdere familie de advertentie ondertekent, is Johanna Maria Speelman. Zij is de dochter van de Gorinchemse broodbakker Adrianus Speelman en zijn vrouw Antje Voorspui. Deze dochter Johanna Maria werd op 16 mei 1818 in Gorinchem geboren.

Huwelijk

Johanna Maria is 24 jaar oud, wanneer ze op 8 mei 1842 in Hardinxveld in het huwelijk treedt met Rijkus Swets. Op dat moment woont Johanna Maria in Hardinxveld, haar moeder is op 17 mei 1821 reeds overleden, daags na haar 3^e verjaardag. Johanna Maria heeft haar moeder dus maar nauwelijks gekend. Vader Adrianus is inmiddels koopman, hij

zag in het bakkersvak blijkbaar geen brood meer. Adrianus hertrouwt in 1834 met weduwe Dirkje Hendrika Polvliet uit Gorinchem.

De bruidegom van Johanna Maria, de 26-jarige arts Rijkus Swets, van geboorte een Hardinxvelder, ziet op 2 november 1815 het levenslicht, zoon van Jan Wouterzn. Swets en Elisabeth de Jong. Moeder Elisabeth maakt het huwelijk van haar zoon niet meer mee. Zij overleed al op 1 maart 1831.

Rijkus woont in zijn studietijd in Leiden. In 1837 bij de familie Groen aan de 'Vischbrug', de oudste brug van Leiden! De eerste brug op deze locatie werd in de 12^e eeuw gebouwd. Samen met de Sint Jansbrug vormde de Visbrug op dat moment de enige vaste oeververbinding over de Rijn tussen Utrecht en de Noordzee. In deze universiteitsstad Leiden promoveert Rijkus in 1840 op een proefschrift getiteld: *Cephalalgia idiopathica*. Het handelt over een bepaalde vorm van migraineachtige hoofdpijn. Rijkus' dissertatie is geheel in het Latijn geschreven. Hij vestigt zich na zijn medienstudie te Leiden als medicus in Strijen.

Na haar huwelijksvoltrekking met Rijkus, trekt Johanna bij Rijkus in. Na een jaartje getrouwd te zijn, wordt op 25 april 1843 in Strijen een zoon geboren. Ze noemen hem: Jan Rijkus. In de Opregte Haarlemsche Courant van 2 mei 1843 lezen we de volgende berichtgeving daarvan:

Ons valt op de rijkdom van vader Rijkus' titulatuur waarmee hij zich bekend maakt. De graad Chirurgiae Doctor werd verkregen door een chirurgisch examen af te leggen en een operatie te verrichten op een kadaver. De verkrijging van deze graad van Doctor Artis Obstetricae vereiste een verloskundig examen en een verklaring van de faculteit dat men voldoende bevallingen had gedaan.

Slechts enkele maanden na de geboorte van de kleine Jan Rijkus gebeurt er iets vreselijks: arts en jonge vader Rijkus overlijdt op slechts 27-jarige leeftijd! Op 2 oktober 1843 komt Jan Swets, koopman, de 50-jarige vader van Rijkus, in Strijen aangifte doen van het overlijden van zijn zoon, die op 30 september 1843 te Strijen is gestorven. De aangifte door Jan Swets wordt samen gedaan met een 25-jarige vriend van Rijkus, Hendrik Verschoor, schrijver van beroep. De jonge weduwe van 25 jaar, Johanna Maria, en haar vijf maanden oude baby - vernoemd naar opa Jan en vader Rijkus - blijven samen in Strijen achter.

Uit Strijen

Na verloop van tijd neemt Johanna Maria het besluit om niet langer in Strijen te blijven wonen. Ze keert terug naar haar vorige woonplaats Hardinxveld, om daar met haar zoon haar intrek te nemen bij een ongehuwde oom, die in Hardinxveld predikant is geweest en op 65-jarige leeftijd, op 1 juli 1845, met emeritaat gaat. De Leydse Courant van 5 februari 1845 meldt over het predikant' lijk pensioen, het koninklijk besluit van koning Willem II:

Z. M. heeft bij besluit van den 17^{den} Januarij j.l., n°. 94, eervol emeritaat met pensioen verleend aan de volgende Predikanten, als aan:

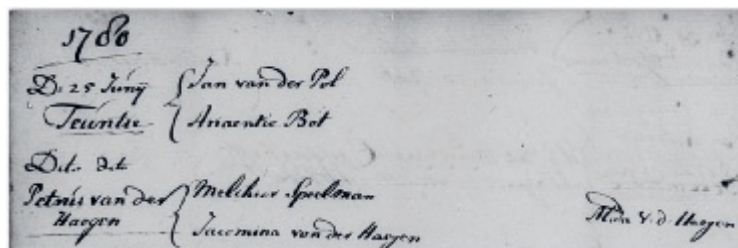
C. van Diest, predikant te Buren; J. G. Jongbloed, te Stad aan 't Haringvliet; J. de Jong, te Pijnaker; J. L. Wolterbeek, te Amsterdam; P. C. Koentz, te Oosterzee c. a.; B. Nieuwold, te Leeuwarden; P. van der Hagen Speelman, te Giessendam c. a.; G. J. Brinkman, te Oost- en West Graftdijk; H. Walckenhorst, Predikant bij de Evangelisch-Luthersche Gemeente te Harlingen, en P. van Teutem, Predikant bij de Remonstrantsche gemeente te Utrecht.

Over deze Hardinxveldse voorganger, dominee P. van der Hagen Speelman (geboren 1780 te Gorinchem en overleden 1846 te Hardinxveld) is uitvoerig te lezen in *Van geslachte tot geslacht* van drs. P. den Breejen (uitgave 1981, pag. 90-92). We gaan dat hier niet herhalen. Deze dominee en oom Pieter, is de broer van Adrianus, de vader van Johanna Maria. En daar, in hun voorgeslacht, is iets opmerkelijks gebeurd...

Zo genaamd

De ouders van Adrianus en Pieter waren Melchior Speelman uit Gorinchem en Jacomina van der Hagen uit Dordrecht. Deze mensen treden op 28 juli 1770 in Gorinchem in het huwelijk en in de loop der jaren worden hun kinderen geboren. Eerst een dochter: Josepha Wilhelmina (1771); daarna een zoon, de bovengenoemde Adrianus (1772); vervolgens weer een zoon: Joannes (1774); en dan komt er in 1777 weer een jongen, die Petrus wordt genoemd. Maar dat niet alleen: aan zijn doopnaam Petrus wordt ook nog 'van der Hagen' vastgeklonken, *de achternaam* van zijn moeder Jacomina! Zo komt 'Petrus van der Hagen' in het doopboek van de Hervormde Gemeente van Gorinchem als doopnaam te boek te staan. Daarna volgt nog 'Speelman', een dubbele achternaam dus.

Helaas is deze Petrus van der Hagen op jonge leeftijd overleden. Op 15 oktober 1779 werd hij in Gorinchem begraven. Moeder Jacomina is dan opnieuw in verwachting en in 1780 wordt er weer een zoon geboren. Deze wordt, u raadt het waarschijnlijk al, Petrus genoemd en wéér met de toevoeging van moeders achternaam in de doopnaam. Petrus van der Hagen Speelman. Op 25 juni 1780 wordt Petrus gedoopt te Gorinchem.

Wat schuilt hierachter, zo vraag je je af. Me dunkt, dat er alleen maar over gespeculeerd kan worden. Het enige lampje dat bij mij ging branden, was de naam van een andere dominee, met de naam Petrus van der Hagen. Deze leefde een eeuw eerder dan onze Petrus (Pieter) van der Hagen Speelman. Deze was geboren te Amsterdam in 1641, werd dominee toen hij 22 jaar was en overleed als dertigjarige in Amsterdam in 1671. Nu nog steeds worden zijn preken gelezen. Maar Melchior en Jacomina, de ouders van Petrus van der Hagen Speelman, konden bij de geboorte en doop van hun Petrus nooit bevroeden, dat hun zoon ook ooit predikant zou worden. Toch waren zij blijkbaar erg 'gebrand' op een Petrus van der Hagen.

Dubbel leed

In 1846 is het op de 10^e februari weer Jan Swets, schoonvader van Johanna Maria, die aangifte komt doen van overlijden. Echter ditmaal betreft het wel twee gestorvenen. Allereerst de dominee en oom van Jan Swets' schoondochter, op huis nummer 175. Petrus van der Hagen Speelman overleed op 9 februari om acht uur 's avonds, bijna 66 jaar oud. Enkele uren daarna, op 10 februari, om twee uur 's nachts, komt er een eind aan het jonge leven van Jan Rijkus Swets, bijna 3 jaar oud.

Deze beide aangiften van overlijden worden gedaan door Jan Swets, inmiddels 51 jaar en nog steeds koopman, in het bijzijn van de 47-jarige veldwachter Lubertus Karmesool, geboortig van Groningen, die tevens buurman is van de twee overledenen. Hij woonde op nummer 176. De begrafenis van de emeritus en zijn achterneefje vonden op dezelfde dag plaats, beiden werden begraven in hetzelfde graf.

Johanna Maria Swets-Speelman blijft nu alleen achter. Na verloop van tijd keert ze weer terug naar haar geboortestad Gorinchem. Daar overlijdt ze vrij spoedig en erg jong, na zoveel verdriet in korte tijd te hebben meegemaakt. Op 13 januari 1850, slechts 31 jaar oud, blaast ze haar laatste adem uit in de Gorinchemse Gasthuisstraat 458. Haar vader overleeft haar nog tien jaar. Zijn leven eindigt in 1860 in de Arkelstraat 307 te Gorinchem. Bijna 88 jaar oud. Een leeftijd blijkt betrekkelijk...

Genealogie

Arie Verhoef/Wim van den Heerik

De oude schilderswinkel van Van den Bout

Johannis van den Bout

Johan(nis) van den Bout werd kort voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog geboren aan de Rivierdijk in Boven-Hardinxveld als zoon van de eigenaar van een schildersbedrijf.

Dit schildersbedrijf was opgericht in 1927 en heet ook nu nog 'Schildersbedrijf G. van den Bout en zonen'. De grootvader van Johan (Rokus van den Bout) was ooit, na het werken in een baggerbedrijf, begonnen als huisschilder.

Johan was de jongste in een gezin met drie kinderen. Hij was nooit van plan om schilder te worden, maar omdat zijn vader hem wel goed kon gebruiken in de zaak, waar zijn oudere broer al in werkte, trad hij daar als 16-jarige in dienst nadat hij in 1955 de ULO had verlaten.

Vanaf 1955 tot en met 1957 bezocht hij, net als zoveel jongeren in die tijd, de Handelsavondschool. Na afronding van die opleiding ging hij vervolgens naar de Nationale Schilderschool in Utrecht waar hij tot en met 1959 de opleiding tot meester-schilder volgde. In 1960 moest hij zijn militaire dienstplicht gaan vervullen. Omdat zijn vader ernstig ziek was, kreeg hij tijdelijk verlof om in de zaak te werken. De dienstplicht duurde vervolgens, door die onderbreking, tot in januari 1964.

Samen met zijn oudere broer had hij de leiding over het schildersbedrijf en bouwden ze het verder uit. Thans is er sprake van een gerenommeerd schildersbedrijf dat vele verschillende projecten uitvoert, zowel in als (ver) buiten Hardinxveld-Giessendam, voor verscheidene opdrachtgevers groot en klein. Johan stapte in 1967 in het huwelijksbootje. Het echtpaar kreeg twee zoons en een dochter en heeft inmiddels zes kleinkinderen.

Het bedrijf werd in december 1998 getroffen door een grote brand. In het jaar daarop werd het herbouwd en vond hij het tijd worden om te stoppen en het bedrijf over te dragen aan zijn oudste zoon. Zijn oudere broer was al eerder gestopt met werken en had zijn deel van het bedrijf overgedragen aan een van zijn zonen.

Na zijn 'pensionering' schafte hij een camper aan waarmee hij en zijn vrouw vele tochten maakten in binnen- en buitenland en daarbij vele avonturen beleefden en veel bezienswaardigheden bezochten.

Daarnaast heeft Johan zo'n 25 jaar een bestuursfunctie vervuld bij onze Historische Vereniging en daarmee een enorme bijdrage geleverd aan het behoud van het culturele erfgoed in ons dorp. De vereniging is hem daarvoor dankbaar. Na het overlijden van voorzitter Teun Sluimer werd de voorzittersfunctie bij toerbeurt waargenomen door de overige bestuursleden totdat de huidige, zich vicevoorzitter noemende, Peter van Wijngaarden, het stokje overnam. Op de jaarvergadering van 2022 nam Johan, samen met drie andere bestuursleden, afscheid van het bestuur.

De naam 'Van den Bout' zegt het al. Het geslacht Van den Bout woont al sinds mensenheugenis in Boven-Hardinxveld en heeft daar verscheidene functies bekleed.

Zo ontleen wij aan het boek 'Hardinxveld en de riviervisserij', van Dick de Jong (Historische Vereniging 1988), dat telgen van dit geslacht het ambt van afslager bekleedden.

Wij citeren: "De afslager was een voornaam persoon. Zijn benoeming vond plaats door de overheid, vroeger door de ambachtsheer. In het benoemingsbesluit staat, dat de afslager zich diende te houden aan de geldende instructie en dat hij verantwoording moest afleggen aan de Hardinxveldse schout. Zijn taak was dat hij naast het afslaan ook moest zorgen voor het toezicht op het drijven".

"Aen den afslager sal jaarlijks gegeven werden een lijste van soodanigen

Johan bij de voorbereidingen voor het Damontbijt

personen aan wie het gepermitteerd is op de waeteren van den Heer van Hardinxveld te mogen drijven op salm, steur of elft..."

Bekend als afslagers in (een andere tak) de familie Van den Bout zijn grootvader Rokus, vader Huib en zoon Rokus. We kunnen gevoeglijk aannemen dat het ambt van afslager geen volledige dagtaak behelsde. Grootvader Rokus van den Bout had een kruidenierswinkel op de Buurt, terwijl hij ook vishandelaar was

en eigenaar van een aantal drijverschuiten. Zoon Huib was eigenaar van negen boten die hij verhuurde voor een derde deel van de vangst. De laatste afslager uit deze familie was Rokus van den Bout junior, die ook de kruidenierswinkel en de vishandel dreef. Van de familie Van den Bout is bekend dat zij de vrouwen van de vissers vaak hielpen als de vissers lange tijd achtereen niets hadden gevangen..."

Hierna volgt de kwartierstaat van Johan van den Bout.

Voorzitter Johan v/d Bout bij de presentatie van het boek Broodnodig

Uitslaande brand legt rioolreiniging Jansen in de as

BOVEN-H'VELD - Een uitslaande brand heeft in de nacht van vrijdag of zaterdag het rioolreinigingsbedrijf Jansen verwoest. De schade loopt in de enkele miljoenen.

Omstreeks 02.15 uur kwam de melding van de brand aan de Rivierdijk binnen. De brandweer van Hardinxveld-Giessendam sloeg direct groot alarm en kreeg hulp van de korpsen vanuit Gorinchem, Giessenlanden en Dordrecht en de regionale brandweer. In de loods van Jansen stonden allerlei materialen en voertuigen. Dit ging allemaal verloren en de loods stortte gedeeltelijk in. Tijdens de brand ontploften twee gasflessen en een olietank. Een gasfles kwam hierbij dwars door de muur naar buiten, maar raakte niemand.

Het aangrenzende schildersbedrijf G. van de Bout en Zn bv liep zware rook- en waterschade op. Ook een belendend kantoorpand van Damen Shipyard liep rook- en waterschade op. Overigens is gebleken dat de loods van schildersbedrijf G. van den Bout dermate beschadigd is, dat het gesloopt moet worden. Van den Bout is eigenaar van de verwoeste loods.

Er zijn geen gevaarlijke stoffen vrijgekomen. Het dak bevat

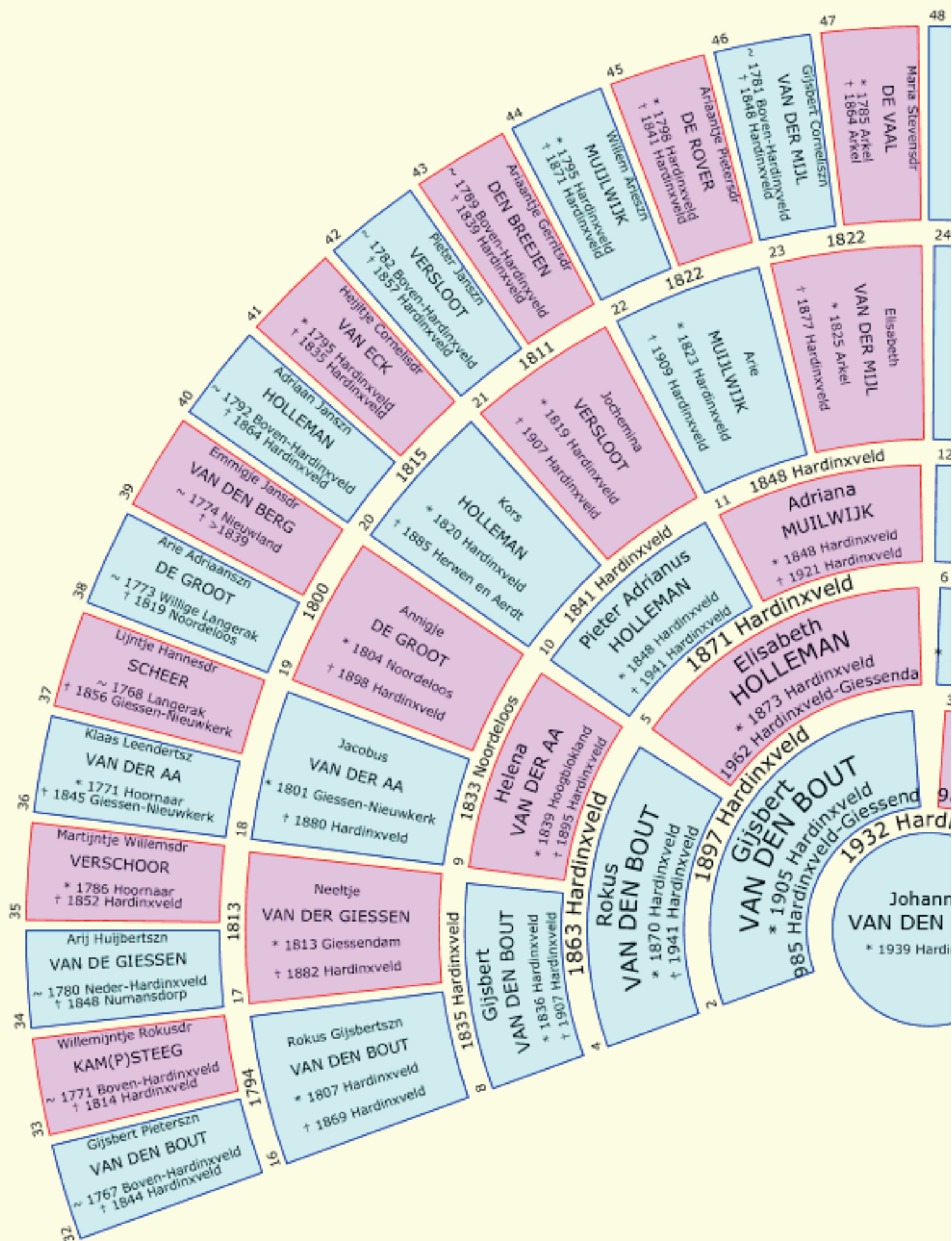

Het wagenpark van Rioolreiniging Jansen is totaal verwoest (Foto Etienne Busink)

te geen asbest. De Rivierdijk werd tijdens de brand door de politie afgesloten. Niemand

raakte gewond. Om ongeveer 05.00 uur werd het sein brand meester gegeven. De technische

recherche stelt een onderzoek in. Over de oorzaak van de brand is nog niets bekend.

Kwartierstaat Johannis van de Bout

Generatie I

1. **Johannis van den Bout**, geb. Hardinxveld 26 juli 1939, eigenaar schildersbedrijf, schilder, tr. Woudrichem 8 dec. 1967 **Lena Wilhelmina van Enkhuizen**, geb. Rotterdam 6 aug. 1947, dr. van Cornelis en Clara Bertha Roza.

Generatie II

2. **Gijsbert van den Bout**, geb. Hardinxveld 7 nov. 1905, eigenaar schildersbedrijf, huisschilder, † Hardinxveld-Giessendam 4 juni 1985, tr. Hardinxveld 2 dec. 1932
3. **Willemina Pieterella Binkhorst**, geb. Hardinxveld 10 jan. 1905, † Hardinxveld-Giessendam 10 juli 1981.

Generatie III

4. **Rokus van den Bout**, geb. Hardinxveld 13 maart 1870, molenbaas, schilder, schipper, varensgezel, † Hardinxveld 22 juli 1941, tr. Hardinxveld 20 febr. 1897
5. **Elisabeth Holleman**, geb. Hardinxveld 23 nov. 1873, † Hardinxveld-Giessendam 6 sept. 1962.
6. **Johannis Binkhorst**, geb. Dinteloord en Princeland 20 sept. 1872, caféhouder, kleermaker, † Hardinxveld 30 maart 1951, tr. Hardinxveld 15 nov. 1895
7. **Pieterella Adriana Meijwaard**, geb. Hardinxveld 23 jan. 1876, † ald. 27 dec. 1920.

Generatie IV

8. **Gijsbert van den Bout**, geb. Hardinxveld 11 sept. 1836, arbeider, visscher, † Hardinxveld 7 juni 1907, tr. Hardinxveld 25 sept. 1863
9. **Helena van der Aa**, geb. Hoogblokland 28 sept. 1839, † Hardinxveld 26 juli 1895.
10. **Pieter Adrianus Holleman**, geb. Hardinxveld 23 okt. 1848, arbeider, schippersknecht, † Hardinxveld 7 febr. 1941, tr. Hardinxveld 7 okt. 1871
11. **Adriana Muilwijk**, geb. Hardinxveld 1 okt. 1848, † ald. 9 sept. 1921.
12. **Govert Binkhorst**, geb. Dinteloord 7 nov. 1841, kleermaker, † Dinteloord 3 maart 1923, tr. Dinteloord 31 mei 1867
13. **Aaltje de Jong**, geb. Oudenbosch 27 dec. 1844, dienstmeid, † Dinteloord 9 okt. 1927.
14. **Pieter Meijwaard**, geb. Drimmelen 30 maart 1842, bierbrouwer, bouwknacht, † Hardinxveld 2 febr. 1930, tr. Hardinxveld 11 febr. 1869
15. **Willemina Pieterella de Jong**, geb. Hardinxveld 14 april 1844, † ald. 18 jan. 1908.

Generatie V

16. **Rokus Gijsbertszn van den Bout**, geb. Hardinxveld 30 aug. 1807, ged. Boven-Hardinxveld 6 sept. 1807, arbeider, † Hardinxveld 6 aug. 1869, tr. Hardinxveld 21 aug. 1835
17. **Neeltje van der Giessen**, geb. Giessendam 15 dec. 1813, † Hardinxveld 3 jan. 1882.
18. **Jacobus van der Aa**, geb. Giessen-Nieuwkerk 11 jan. 1801, arbeider, bouwman, † Hardinxveld 5 dec. 1880, tr. Noordeloos 15 febr. 1833
19. **Annigje de Groot**, geb. Noordeloos 16 maart 1804, † Hardinxveld 6 mei 1898.
20. **Kors Holleman**, geb. Hardinxveld 31 okt. 1820, arbeider, † Herwen en Aerdt (op den Bijland) 24 nov. 1885, tr. Hardinxveld 4 dec. 1841
21. **Jochemina Versloot**, geb. Hardinxveld 3 jan. 1819, † ald. 14 april 1907.
22. **Arie Muilwijk**, geb. Hardinxveld 3 jan. 1823, arbeider, schipper, † Hardinxveld 4 nov. 1909, tr. Hardinxveld 11 jan. 1848
23. **Elisabeth van der Mijl**, geb. Arkel 10 juli 1825, † Hardinxveld 20 febr. 1877.
24. **N.N. N.N.**,
25. **Pieterella Binkhorst**, geb. Dinteloord 20 juni 1815, dienstmeid, † Dinteloord 26 juli 1868, tr. Bergen op Zoom 15 maart 1849 **Johannes Lambertus Landa**, geb. Leiden 31 mei 1821, metselaar, metselaarsknecht, negoceant (koopman in lompen), † Bergen op Zoom 4 okt. 1866, zn. van Lambertus en Cornelia van Dort.

26. **Jan de Jong**, geb. Loosduinen 16 sept. 1812, arbeider, landbouwer, voerman, werkman, † Oudenbosch 8 aug. 1897, tr. Oudenbosch 9 sept. 1838
27. **Teuntje van Dam**, geb. Katwijk aan de Rijn 27 jan. 1814, arbeidster, † Oudenbosch 24 dec. 1877.
28. **Adriaan Meijwaard**, geb. Dubbeldam 25 aug. 1800, arbeider, boerenknecht, voerman, † Made en Drimmen 14 dec. 1878, tr. Zwaluwe 30 juni 1839
29. **Pieterdij Dubbelman**, geb. Hooge en Lage Zwaluwe 3 jan. 1814, arbeidster, † Hooge en Lage Zwaluwe 28 maart 1850.
30. **Cornelis Pieterszn de Jong**, geb. Hardinxveld 10 okt. 1808, ged. Boven-Hardinxveld 30 okt. 1808, aannemer, arbeider, † Hardinxveld 7 aug. 1885, tr. Hardinxveld 22 nov. 1838
31. **Jannetje Verburg**, geb. Krimpen a/d Lek 13 juli 1811, † Dordrecht 25 jan. 1884.

Generatie VI

32. **Gijsbert Pieterszn van den Bout**, ged. Boven-Hardinxveld 4 okt. 1767, visser, † Hardinxveld 27 dec. 1844, tr. 2e Hardinxveld 11 april 1816 **Dirkje Jansdr de Ruijter**, ged. Boven-Hardinxveld 4 febr. 1776, † Hardinxveld 9 mei 1841, dr. van Jan Corneliszn en Teuntje Gijsbertsdr Klop en wed. van Johannes Corneliszn Gelderblom; tr. 1e Hardinxveld (aangifte impost) 29 aug. 1794
33. **Willemijntje Rokusdr Kam(p)steeg**, ged. Boven-Hardinxveld 8 sept. 1771, † Hardinxveld 27 april 1814.
34. **Arij Huijbertszn van de Giessen**, ged. Neder-Hardinxveld 19 maart 1780, arbeider, † Numansdorp 8 juni 1848, tr. 1e Dubbeldam 9 nov. 1800 **Grietje Bastiaansdr Valk**, geb. Mijl, Krabbe en Nadort 5 jan. 1760, ged. Dubbeldam 20 jan. 1760, † ald. 26 maart 1810, wed. van Adrianus Pieterszn Monster; tr. 2e Hoogblokland 1 mei 1813
35. **Martijntje Willemsdr Verschoor**, geb. Hoornaar 7 dec. 1786, † Hardinxveld 21 april 1852.
36. **Klaas Leenderts van der Aa**, geb. Hoornaar 18 febr. 1771, arbeider, † Giessen-Nieuwkerk 19 dec. 1845, tr.
37. **Lijntje Hannesdr Scheer**, ged. Langerak 18 juni 1768, † Giessen-Nieuwkerk 30 mei 1856.
38. **Arie Adriaanszn de Groot**, ged. Willige Langerak 10 jan. 1773, † Noordeloos 14 april 1819, tr. Noordeloos 10 juli 1800
39. **Emmigje Jansdr van den Berg**, ged. Nieuwland 16 jan. 1774, landbouwster, † na 31 jan. 1839.
40. **Adriaan Janszn Holleman**, ged. Boven-Hardinxveld 1 april 1792, arbeider, dagloner, † Hardinxveld 16 okt. 1864, tr. Hardinxveld 22 maart 1815
41. **Heijltje Cornelisdr van Eck**, geb. Hardinxveld 21 juli 1795, ged. Boven-Hardinxveld 2 aug. 1795, † Hardinxveld 23 okt. 1835.
42. **Pieter Janszn Versloot**, ged. Boven-Hardinxveld 6 okt. 1782, arbeider, † Hardinxveld 26 sept. 1857, tr. 2e Hardinxveld 23 dec. 1841 **Pieterella Woutersdr Swets**, ged. Boven-Hardinxveld 12 juni 1791, † Hardinxveld 21 jan. 1856, dr. van Wouter Teuniszn en Hendrikje Jansdr van Pelt en wed. van Jan Arieszn Kamsteeg; tr. 1e Boven-Hardinxveld 10 nov. 1811
43. **Ariaantje Gerritsdr den Breejen**, ged. Boven-Hardinxveld 4 jan. 1789, † Hardinxveld 28 febr. 1839.
44. **Willem Arieszn Muijlwijk**, geb. Hardinxveld 2 febr. 1795, arbeider, † Hardinxveld 26 febr. 1871, tr. Hardinxveld 13 juli 1822
45. **Ariaantje Pietersdr de Rover**, geb. Hardinxveld 29 okt. 1798, † ald. 2 april 1841.
46. **Gijsbert Corneliszn van der Mijl**, ged. Boven-Hardinxveld 26 aug. 1781, arbeider, visser, † Hardinxveld 13 dec. 1848, tr. Hardinxveld 20 juli 1822
47. **Maria Stevensdr de Vaal**, geb. Arkel 22 april 1785, † ald. 20 juni 1864.
50. **Pieter Gerritszn Binkhorst**, ged. Oudenbosch 11 april 1770, kleedermaker, † Dinteloord 11 jan. 1824, tr. Dinteloord 6 mei 1798
51. **Adriana Dingemansdr Borgers**, ged. Dinteloord 13 mei 1777, arbeidster, † Dinteloord 26 febr. 1848.
52. **Tobias Janszn de Jong**, ged. Hazerswoude 23 maart 1777, arbeider, † Loosduinen 20 april 1835, tr. Loosduinen 7 april 1806

53. **Petronella Nicolaasdr van der Valk**, ged. Loosduinen 22 juni 1783, † ald. 12 febr. 1848.
54. **Pieter Hendrikszn van Dam**, ged. Katwijk aan de Rijn 7 aug. 1763, schipper, † Oudenbosch 18 april 1817, tr. (ondertr. Katwijk aan de Rijn 7 sept.) 1798
55. **Hadewij Paulusdr van der Valk**, ged. Katwijk aan de Rijn 10 jan. 1773, arbeidster, † Oudenbosch 15 sept. 1846.
56. **Frans Corneliszn Meijwaard**, geb. Dubbeldam 4 nov. 1759, † vóór 1834, tr. Dubbeldam 20 mei 1787
57. **Anna Ariesdr Schram**, geb. Drimmelen 27 april 1758, † ald. 26 nov. 1834.
58. **Huibert Corneliszn Dubbelman**, geb. Hooge en Lage Zwaluwe 30 mei 1773, schutvisscher, visscher, † Hooge en Lage Zwaluwe 27 jan. 1849, tr. Hooge en Lage Zwaluwe 3 nov. 1799
59. **Petronella Adriaansdr de Visser**, geb. Zwaluwe 21 okt. 1780, † ald. 13 mei 1838.
60. **Pieter Corneliszn de Jong**, geb. Brakel 11 febr. 1777, bouwman, koopman, † Hardinxveld 1 dec. 1867, tr. Boven-Hardinxveld 20 maart 1808
61. **Willemijntje Jansdr van den Heuvel**, ged. Boven-Hardinxveld 30 maart 1777, † Hardinxveld 11 okt. 1838.
62. **Michiel Hendriksz Verburg**, ged. Krimpen a/d Lek 19 juni 1785, arbeider, kleermakersknecht, veerman, veermansknecht, † Krimpen a/d Lek 15 febr. 1857, tr. Krimpen a/d Lek 8 mei 1808
63. **Cornelia Jacobsdr van Vlijmen**, geb. Krimpen a/d Lek 4 sept. 1791, † ald. 14 nov. 1864.

Vier bestuursleden die afscheid namen, waaronder Johan van den Bout

Drs. H. van Eck, tandarts

Peter van Wijngaarden

Dat was de tekst op het witte geëmailleerde bord op de praktijk van tandarts Van Eck. Jarenlang was hij de enige tandarts in Hardinxveld-Giessendam en Giessenburg en veel inwoners hebben soms op pijnlijke wijze met hem kennis gemaakt.

Want tandarts was, zeker in de jaren vijftig tot zeventig, een beroep waarmee je bij een deel van je patiënten niet populair was. Bij gebrek aan een tandheelkundig alternatief (en aan tijd) werden veel meer tanden en kiezen getrokken dan nu. Er waren minder mogelijkheden voor behandeling en pijnbestrijding, dus een bezoek aan de tandarts werd al snel een pijnlijke affaire. Temeer omdat men uit angst voor de pijn nogal eens veel te laat naar de tandarts ging en deze niet veel anders kon doen dan de pijnlijke tand of kies verwijderen. En al die negatieve angstgevoelens werden dan weer geprojecteerd op de tandarts, die uiteindelijk ook alleen maar zijn uiterste best deed om meer tandheelkundig leed te voorkomen.

In oktober 1957 nam de jonge tandarts Van Eck de praktijk over van zijn voorganger C. Felius. Tandarts Felius begon zijn praktijk in 1950, maar hij werd liever boer. In 1957 volgde hij zijn droom en emigreerde naar Canada om daar een boerderij te beginnen. Het ziekenfondsconflict was toen net afgesloten, een conflict dat o.a. draaide om het feit dat de fondspatiënten een kwitantie moesten tekenen na de behandeling bij de tandarts. De relatie tussen tandartsen en de ziekenfondsen bleef nog jarenlang moeizaam en het was ook voor de nieuwe tandarts het begin van een lange moeizame verhouding met de ziekenfondsen.

Henk van Eck werd geboren op 25 augustus 1925 in Wijk bij Duurstede. Hij bezocht het Gymnasium in Utrecht en studeerde vervolgens tandheelkunde in Utrecht. Door de oorlog duurde zijn studie langer dan gebruikelijk, maar in 1957 studeerde hij af in en in datzelfde jaar vestigde hij zich in Hardinxveld-Giessendam.

Op 1 oktober 1957 begon hij als tandarts en op 2 november trouwde hij met Trudy Doornekamp, geboren te Bilthoven. Het was de bedoeling dat zij als assistente zou meewerken in de praktijk, maar door haar ziekte is dat nooit gebeurd. Hun zoon Melco werd geboren op 14 augustus 1958.

Jarenlang was Van Eck de enige tandarts in Hardinxveld-Giessendam en Giessenburg. Hij heeft zich hevig ingespannen voor de vestiging van meer tandartsen in ons dorp. In die jaren groeide het aantal patiënten spectaculair, mede doordat Van Eck de enige tandarts was die ziekenfondspatiënten accepteerde en behandelde. De inwoners van Hardinxveld-Giessendam werden

zich steeds meer bewust van het belang van goede tandzorg en gingen massaal naar de tandarts. Helaas was er maar één tandarts beschikbaar en dat leidde vaak tot lange wachttijden. De spreekuren duurden van 7.30 u. tot 10.30 u. maar liepen meestal uit. Ze werden druk bezocht en je moest vooral geen haast hebben. Spreekuren met 60 of 70 patiënten waren vrij normaal. Het record staat op 129 patiënten, ergens in 1975 op de dag van de verhuizing naar het nieuwe pand aan de Rivierdijk. Voor ziekenfondspatiënten, en dat waren de meesten, werd gewerkt zonder afspraak. De kleine wachtkamer zat al snel vol en de patiënten stonden in de gang of zaten op de trap. Melco van Eck herinnert zich dat hij zich vaak door de wachtenden heen moest wringen als hij naar school ging. En als de wachtkamer én de gang vol waren, stonden de patiënten gewoon buiten te wachten.

Een bezoek aan de tandarts was een tijdrovende zaak. Je moest zo lang wachten dat je blij was uiteindelijk plaats te kunnen nemen in de stoel. Jaren '70.

Een van de vrouwelijke patiënten wist dat ze lang moest wachten. Ze had wol en breinaalden meegenomen en begon aan een nieuwe trui voor haar man. Nu en dan ging de tandarts even naar de wachtkamer om te kijken hoeveel wachtenden er nog waren. "Duurt het nog lang?" vroeg de vrouw. Onverstoorbaar en nooit uit zijn evenwicht te brengen, antwoordde Van Eck: "Als je geluk hebt is die trui vanavond wel af". Hij had een ijzeren geheugen en herkende mensen vaak direct. Er is een verhaal over een man die na dagenlange kiespijn eindelijk naar de tandarts ging. Hij was er nog nooit geweest en zag er vreselijk tegenop. Eenmaal in de behandelkamer bleek dat de kies moest worden verwijderd en kreeg hij een verdovingsprik. In die tijd moest je dan een poosje naar de wachtkamer totdat de verdoving zijn werk deed. Toen de man merkte dat de pijn verdwenen was, stond hij op en vertrok. De volgende ochtend zat hij er weer,

hij verging van de pijn. Toen hij weer plaatsnam in de stoel keek Van Eck hem eens aan en zei: "Ik heb u al verdoofd, geloof ik", en verwijderde de kies zonder opnieuw te verdoven.

Particuliere patiënten werden 's middags behandeld en met hen voerde hij tijdens de behandeling graag gesprekken over politiek. Dat waren meestal monologen, want de persoon in de stoel had niet veel kans om te reageren. Ik herinner mij dat hij me ooit vroeg wat ik vond van het, in zijn ogen desastreuze onderwijsbeleid van de toenmalige minister Jo Ritzen. (PvdA minister van onderwijs van 1989-1994). Als ik daar al iets van vond, kon ik toch niet antwoorden. Maar ik had wel enig idee gekregen van de politieke opvattingen van mijn tandarts, dus het leek me sowieso niet handig op dat moment een afwijkende mening te ventileren.

De wachttijden voor kronen, bruggen en gebitten werden steeds langer. Van Eck maakte de kunstgebitten in de (late) avonduren. Toen deze later door een extern bedrijf werden gemaakt, was hij vaak uren in de weer om deze protheses zo passend mogelijk te maken. Het moest wel goed zijn, want hij had een hoge arbeidsethos en zijn zorg voor zijn patiënten ging vaak heel ver. Veel patiënten kende hij bij naam en de behandelingen eindigden pas als de patiënt tevreden was.

Tandarts Van Eck heeft zijn uiterste best gedaan om er twee collega's bij te krijgen in ons dorp, maar stuitte jarenlang op de weigering van de ziekenfondsen om deze tandartsen ook ziekenfondspatiënten te laten behandelen. Nieuwe tandartsen waren welkom, maar alleen voor particuliere patiënten.

Bij al zijn drukke werkzaamheden was hij ook nog mantelzorger en vader. Mevrouw Van Eck was vanaf de geboorte van hun zoontje Melco tot haar overlijden op 30 juli 1996 vaak ziek en haar man heeft al die jaren trouw voor haar gezorgd. De eerste jaren werd hij daarin bijgestaan door Annie Klop uit Boven-Hardinxveld. Ze was eigenlijk in dienst gekomen als praktijkassistente, maar na de geboorte van Melco heeft ze voor hem gezorgd tot hij op zesjarige leeftijd naar school ging. Daarna vertrok Annie naar Rotterdam, volgde een opleiding tot verpleegkundige en werkte als operatieassistente en later hoofd OK in diverse ziekenhuizen. De contacten met de familie Van Eck zijn altijd gebleven en zouden in de tweede helft van de jaren negentig weer intensiever worden.

Vader en zoon Van Eck hadden een bijzondere relatie. Door de ziekte van mevrouw Van Eck waren ze op elkaar aangewezen. Ze deden veel dingen samen en vader Van Eck was bijzonder trots op zijn zoon toen deze op 26 februari 1986 de Elfstedentocht had

Tandarts Van Eck. De datering is niet bekend, maar de foto is geplaatst in Het Kompas van 10 november 1982, t.g.v. zijn 25-jarig jubileum als tandarts.

gereden. Iedere patiënt in de stoel werd uitgebreid geïnformeerd over deze bijzondere prestatie. Toen Melco tandheelkunde studeerde, werden de patiënten met regelmaat geïnformeerd over de vorderingen van zijn studie.

Na zijn afstuderen in mei 1985 ging Melco in de praktijk werken bij zijn vader. In die tijd werkte Cees Bakker, een zoon van schilder Arie Bakker uit de Molenstraat, ook twee dagen per week in de praktijk. Melco nam geleidelijk de praktijk over van zijn vader en langzamerhand groeide dit uit tot de huidige groepspraktijk. Maar het ziekenfonds bleef opnieuw problemen opleveren. Om te voorkomen dat er te veel tandheelkundige zorg aan ziekenfondspatiënten zou worden verleend en dit domweg te duur werd voor het ziekenfonds, mocht tandarts Van Eck jr. alleen particuliere patiënten behandelen.

Van Eck kon in Hardinxveld-Giessendam goed aarden. Hij was een levensgenieter, maar had toch een wat calvinistische aard en kon daardoor goed omgaan met de heersende mentaliteit in Hardinxveld-Giessendam. Hij was een groot natuurliefhebber. Zijn schaarse vrije tijd vulde hij met lezen, jagen en vissen. Hij las veel,

Tandarts Van Eck in de behandelkamer aan de Rivierdijk 750

Samen met assistente Caroline de Rooij en Melco van Eck (ca.1998)

vooral geschiedenis en theologie. Maar zijn liefhebberijen kwamen vaak in het gedrang, doordat hij het veel te druk had.

Ook in de keuze van zijn vrienden was Henk van Eck ruimdenkend. Hij had twee boezemvrienden, Jan Stout en Anton Huygen, die allebei andere levensopvattingen hadden dan hij. De auteur en levensgenieter Jan Stout (1919-1998) woonde in de De Kastanjehof, Peulenstraat 1. Hij was de overbuurman van de familie Van Eck. Ze konden het prima met elkaar vinden, maar hun politieke opvattingen lagen nogal ver uiteen. Jan Stout was een socialist van huis uit en Van Eck hield er duidelijk andere opvattingen op na. Als de politiek ter sprake kwam, konden de emoties hoog oplopen. Samen maakten ze lange wandelingen door de Biesbosch waarbij ze diepgaande gesprekken voerden. De introverte Anton Huygen (1935-2006) was lid van de Oudgereformeerde gemeente en was zijn visvriend. Ze visten het liefst op paling, vaak aan de Kinderdijk. De gevangen paling rookten ze zelf en werd daarna gekeurd, liefst samen met een aantal vrienden uit de buurt, onder het genot van een glas witte wijn. Na de verhuizing naar het pand Rivierdijk 750 ging hij vanaf de maand april tot ver in het najaar elke morgen een poosje zwemmen in de rivier.

Van Eck was niet kerkelijk, maar wel sterk geïnteresseerd in religie. Met ds. H. Binnekamp (1933-2020), van maart 1969 tot juni 1973 Hervormd predikant te Boven-Hardinxveld, ontwikkelde hij een goede band. Met hem voerde hij ook inhoudelijke gesprekken over theologie en over de inhoud van de theologische boeken die hij las. Na het vertrek van ds. Binnekamp uit Boven-Hardinxveld bleven ze contact houden.

Tandarts Van Eck was dol op zijn vak. Om op de hoogte te blijven van de laatste tandheelkundige ontwikkelingen volgde hij tot in de jaren negentig met regelmaat bijscholingscursussen, congressen en seminars.

Op 9 oktober 1997 trouwde hij te Driebergen-Rijsenburg met zijn vroegere hulp Annie Klop. Het echtpaar ging wonen in het ouderlijk huis van Van Eck te Driebergen. Er braken een paar gelukkige jaren aan. Hij werkte nog een aantal uren in de praktijk en Annie heeft nog een tijdje gefunctioneerd als

Tandarts Van Eck in actie tijdens een seminar in 1995 door de Zwitserse hoogleraar P. Lerch over gebitsvervaardiging in een sterk geslonken kaak.

tandartsassistente. Hij stelde haar vol trots voor aan zijn patiënten. Tragisch genoeg duurde hun geluk niet lang. In september 1999 werd hij met acute darmklachten opgenomen in het ziekenhuis. Na de operatie volgde een intensieve behandelperiode met chemokuren, met een voorlopig goed resultaat. Hij knapte weer op en heeft na de chemokuren nog enkele malen in de praktijk gewerkt. Helaas namen de klachten weer snel toe en moest hij spoedig voorgoed stoppen met werken.

Tandarts Van Eck overleed op 12 december 2001 te Driebergen aan de gevolgen van kanker. De rouwdienst werd geleid door zijn oude vriend ds. H. Binnekamp en werd bijgewoond door ca. 700 personen, waaronder veel oud-patiënten die vanuit heel het land waren gekomen om hun oude tandarts de laatste eer te bewijzen.

Henk van Eck was een kleurrijk mens, met een enorme energie en een groot gevoel voor humor. Een trouwe echtgenoot en mantelzorger, een goede vader en vriend voor zijn zoon en ook een bevlogen dorpsstandarts aan wie veel dorpsgenoten goede en soms toch wat pijnlijke herinneringen bewaren.

Voor dit artikel is o.a. gebruik gemaakt van een artikel in Het Kompas van 10 november 1982. Met dank aan de heer M. J. A. van Eck en mevrouw A. van Eck-Klop.

Waar zijn ze gebleven?

Golda Andenmatten-van Veen

Jan H. Boer

Al een aantal jaren is deze rubriek een succes. Velen vinden het leuk om vroegere dorpsgenoten, die al heel lang weg zijn uit het dorp, weer eens op foto te zien en te lezen over hun nieuwe leven. Hoe vind je nu mensen voor deze rubriek? Deze keer vond ik iemand op een wel heel bijzondere manier.

Wij hadden dit voorjaar een vakantie naar Zwitserland geboekt. Oude herinneringen ophalen, omdat een tante van mij daar vroeger een paar jaar woonde en wij er toen regelmatig kwamen. Eerst een week Champex, in het Franse deel en daarna het Saastal, waar Duits gesproken wordt. In Saas Grund boekten we een pension voor een week. Geweldige reviews en vooral de gastvrouw werd alomtrent geprezen. Ik correspondeerde in het Duits met haar of met hem, dat weet ik nog steeds niet, en het weekje stond vast.

Na een prachtige reis door Frankrijk was het eerst heerlijk vertoeven in Champex, zomers en erg warm. Maar naar het einde van de week betrok de lucht en waren de weersvoorspellingen bijzonder slecht. Zelfs Gerrit Hiemstra riep vanuit Nederland dat het gevaarlijk kon worden in de Alpen en dat je moest blijven waar je was. Maar op maandag moesten wij Champex verlaten en naar het volgende adres, naar Saas Grund. We kenden het dal. Hoge bergen en heel veel mogelijkheden om per cabine naar de toppen te gaan, zelfs gratis met je gastenpas.

Op zondagavond besloot ik toch nog een mailtje te schrijven in mijn beste Duits naar de eigenaar van het pension met de vraag hoe de toestand daar was, want inmiddels goot het in Champex pijpenstelen. Grondverschuivingen zouden volgens de berichten niet ondenkbaar zijn.... Ik kreeg een geruststellend bericht van de eigenaresse dat het zwaartepunt van het noodweer meer naar het oosten lag en dat we maandagochtend rustig op pad konden gaan. Het mailtje was geschreven in het Nederlands! Wel vreemd. Nog vreemder dan de taal was de groet van haar: "Hartelijk welkom, tot morgen. Golda, ook uit Hardinxveld".

De volgende dag reden wij in de stromende regen 12,5 km naar beneden. Het bochtige en smalle bergweggetje, zonder vangrails. Na 100 km grote weg, bereikten we zonder problemen het Saastal. De weg klom enigszins omhoog. In de buurt van Saas Grund ging de regen over in sneeuw. Wat absurd! Eind augustus en dan al sneeuw. De auto's en de huizen lagen onder een flinke witte deken.

Het pension Heino zagen we al snel. Middenin het dorp gelegen, heel centraal. Een groot gebouw á la chalet, wit als tijdens een wintervakantie, maar zonder de stralende zon en de helderblauwe hemel. Dat kwam gelukkig enkele dagen later weer. Een stoep van een paar treetjes en we kwamen in de hal. Direct zag ik de kaarten van onze Historische Vereniging aan de muur, ooit getekend door Dirk Blokland en nu hier in Zwitserland ingelijst bij de voordeur. Het leek steeds meer een droom.

Augustus 2023. Pension Heino, Saas Grund, Zwitserland

Bij binnenkomst de kaarten van onze Historische Vereniging

En daar was Golda: "Hartelijk welkom, Hardinxvelders". Hoe kon dit gebeuren? Uit al die honderden hotels en pensions dit 'Hardinxveldse' adres kiezen.

We kregen koffie en tijdens een gezellig praatje kwam op een gegeven moment haar voornaam ter sprake. 'Ja, Golda Meïr zou je denken'. Nee, haar grootmoeders naam was Gooltje, maar dat was voor een kind zo'n vreemde naam. Mijn man, Evert van Lopik, viel bijna van zijn stoel van verbazing, want zijn moeder heette ook Gooltje, een weinig voorkomende meisjesnaam. En van Gooltje van Veen had hij ook weleens gehoord. De familiebanden waren snel duidelijk want 's avonds kregen we vader en moeder Van Veen in Hardinxveld aan de lijn via FaceTime. Die week is er nog wel eens een praatje gemaakt over de verre familierelaties.

Nog meer Gooltjes

Op de foto, genomen in de Boorstraat, staan de volgende personen, waaronder nog twee Gooltjes:

Bovenste rij v.l.n.r.:

Gooltje van der Wiel; Jacoba Verschoor-Verwoerd; Hil van der Wiel-Verschoor; Marrigje van der Wiel

Tweede rij van boven v.l.n.r.:

zittend voor de fiets Jo van der Wiel; Dirk van der Wiel; Hilly Verschoor; Jan van der Wiel

Derde rij van boven v.l.n.r.: jongen op de hurken Adriaan van der Wiel; Marie van der Wiel; Hint Verschoor

Staande rechts met zwarte rok: Gooltje Verschoor en zittend rechts Willy Verschoor

We genoten van een heerlijke vakantieweek in het prachtige Saastal en zijn geweldig goed verzorgd in pension Heino in Saas Grund.

Vroeger maakten oudere mensen weleens grappen, dat je geen Duits hoeft te kennen want dat je met 'errebezen' ook al een eind kwam, men bedoelde met ons Hardinxveldse dialect. In het Saastal kun je op heel veel plaatsen gewoon Nederlands spreken. De Bäckerei/Konditorei in Saas Grund heeft een Nederlandse eigenaar en de postbode is een Nederlander. Volgens Golda zijn er in het dal nog veel meer Nederlanders definitief neergestreken, net als zij. Het is er namelijk heel goed toeven.

Alie van Lopik-de Jong

10 VRAGEN VOOR: Golda Andenmatten-van Veen

1. De eerste vraag aan u: waarom bent u naar Zwitserland vertrokken?

Na in verschillende landen gewerkt te hebben, ben ik hier blijven hangen vanwege de liefde.

2. Hoeveel jaren heeft u in Hardinxveld-Giessendam gewoond en in welk jaar bent u vertrokken?

De eerste 20 jaren van mijn leven heb ik in HG gewoond tot 1988, daarna ben ik gaan reizen en onderwijl gaan werken, totdat ik in 1997 hier ben gaan wonen.

3. Volgt u nog het Nederlandse nieuws?

Soms, maar daar word je niet altijd blij van.

4. Vindt u het prettig wonen in Zwitserland?

Jazeker. Het is hier een stuk rustiger dan in Nederland, minder gehaast en minder hectisch. Middenin de natuur met hoge bergen, zeker hier in het Saastal.

5. Is het niet vervelend om overal in je land toeristen tegen te komen, want zo'n land is Zwitserland toch, zowel in de zomer als in de winter?

Ja, maar van de toeristen leven we. En in het tussenseizoen is het lekker rustig. Maar ook in het hoofdseizoen, even de bergen in, dan kom je helemaal tot rust.

6. Zwitserland is een heel ander land dan Nederland, heeft andere regels, omdat het ook niet tot de EU behoort. Maar wat mist u daar van ons land?

Ook hier hebben we veel EU regels en Zwitserland betaalt heel veel geld aan de EU ook als we er niet bij zijn. Van Brussel krijgen we dan ook veel regels opgelegd, maar ja dat is een lang verhaal. Wat ik mis? De openhartigheid van de

Nederlanders. Zwitsers zijn toch meer gesloten (hebben gewoon wat meer tijd nodig). En ik mis de zee. Lekker naar de kust kunnen gaan, uitwaaien op het strand.

7. Men zegt weleens dat een kind zich beter kan ontwikkelen als het opgroeit in een omgeving met veel mogelijkheden, zoals in een grote stad. Hoe denkt u daarover?

Er kunnen ook teveel mogelijkheden zijn. Hier zijn we veel meer met de natuur bezig, tot rust komen. Sporten is hier geen probleem, genoeg keuzes. En studeren is ook geen probleem. Tot 16 jaar zitten kids op de middelbare school in het dal, daarna het dal uit. Het openbaar vervoer is hier super om verschillende opleidingen te volgen buiten het dal.

8. Uw vertrek naar Zwitserland heeft te maken gehad met de liefde maar waarschijnlijk ook met uw werk. Wat doet of deed u voor werk?

We hebben nu een pension in Saas Grund. Daarvoor heb ik veel in de horeca gewerkt en ook zeven jaren als tourmanager met internationale gasten door heel Europa gereisd. Het was een leerzame tijd en ontzettend gaaf.

9. U bent opgegroeid in Hardinxveld-Giessendam, heeft dat toen u jong was invloed gehad op de keuze van uw werk?

Op mijn werk niet, maar ik wilde meer zien dan alleen Hardinxveld of ook zelfs Nederland. Talen leren op school was niet zo mijn ding, maar ergens wonen/werken en een vreemde taal leren ging gewoon veel makkelijker.

(Golda spreekt nu zes talen vloeiend en springt van de ene taal zo over op de andere met haar internationale gasten -red.)

10. Als een Zwitserse kennis van u voor de eerste keer naar Nederland gaat en u om tips vraagt, wat raadt u diegene dan aan om hier in Nederland te gaan doen?

De kust te gaan beleven, de polders in om die wijde vlaktes te zien, de oude molens die die polders leeggepompt hebben, de fiets pakken (voorzichtig zijn, het verkeer is anders dan hier!) en langs de rivieren te gaan, bijv. de Giessen.

Oma en opa Van Veen uit Hardinxveld met hun Zwitserse kleindochter

Golda in haar huis bij de tekeningen van onze Historische Vereniging

Familie Andenmatten

kleuterschool op de
sluisweg 1973

Kleuterklas Sluisweg 1973. Golda is het meisje op de bovenste rij 3e van rechts met het dirndl jurkje aan (toen al!)

Let it snow

Winter in het Saastal

Jan en Rosa Boer

De tweede oud-Hardinxvelder in dit artikel woont ook in het buitenland. Naast een Zwitserse nog iemand die het vaderland verlaten heeft. Jan Boer, snel gevonden, want hij is een Facebookvriend van mij. Heel lang geleden zaten we samen in dezelfde klas op de Rehobothschool en daarna op de Mulo. Dikwijls komen op Facebook prachtige foto's van hem voorbij van een paradijselijke natuur. Jan woont namelijk in Costa Rica. Hij woont al jaren in dit zonnige Zuid-Amerikaanse land. Twee mensen voor dit artikel die een mooie combinatie vormen, want Zwitserland heeft ook een indrukwekkende natuur.

10 VRAGEN VOOR: Jan Boer

1. De eerste vraag aan u, waarom koos u uit al die landen voor Costa Rica?

Je kunt veel dingen plannen, maar soms gebeuren er dingen waardoor alles verandert. Door een auto-ongeluk ben ik in 1991 volledig afgekeurd en kreeg ik te kampen met veel medische problemen. Ik kon o.a. moeilijk lopen en ik kwam erachter dat warmte goed voor mij was en dat mijn problemen daardoor minder werden. Door dat ongeluk kreeg ik een som geld die ik gedeeltelijk in Costa Rica geïnvesteerd heb en daardoor maakte ik kennis met het land. Van het een kwam het ander en na nog een periode in Costa Rica besloot ik om mij daar te vestigen in 1998.

2. Hoeveel jaren heeft u in Hardinxveld-Giessendam gewoond en in welk jaar bent u weggegaan?

Ik ben geboren in 1950 in Giessendam op Boorstraat 1 en ik heb daar gewoond tot 1953. Mijn vader kwam uit Oost-Groningen (Scheemda) en daar woonde ik van 1953 tot 1957. We zijn daarna teruggekeerd naar het inmiddels samengevoegde dorp Hardinxveld-Giessendam en woonden toen aan de Parallelweg. In 1972 ben ik verhuisd naar Hilversum vanwege mijn werk. Tot 2005 kwam ik regelmatig in Hardinxveld-Giessendam, maar nadat mijn moeder overleden is nog slechts af en toe.

3. Volgt u nog het Nederlandse nieuws?

Ik kijk elke dag een Nederlandse krant door, maar volg lang niet alles. Het internationale nieuws heeft mijn interesse naast de prestaties van Nederlandse sporters of sportclubs.

4. Vindt u het prettig wonen in Costa Rica?

Costa Rica is echt een bijzonder land. Ik waan mij nog steeds in een paradijs, ook nu nog na ruim 25 jaar. Vooral omdat ik op het platteland woon met de stad onder handbereik. Het feit dat Rosa, mijn vrouw, Costa Ricaanse is, maakt het aanzienlijk gemakkelijker. Mijn hobby is, al sinds mijn tienertijd, fotografie. En hier heb ik mij toegelegd op natuurfotografie. Voor mij is Costa Rica een

prettig land, waar ik met veel plezier woon. Het is ook hier niet perfect, maar dat is het nergens. Ik denk niet dat ik hier nog wegga, maar je weet maar nooit hoe het loopt in je leven.

5. Was het niet heel erg omschakelen, om te gaan wonen in een ander werelddeel met een totaal andere natuur?

Natuurlijk is het hier totaal anders dan in Nederland, maar het milde tropische klimaat maakt het hier erg aangenaam om te leven. Minimaal 340 dagen per jaar zie ik de zon en in de regentijd schijnt de zon bijna altijd 's morgens. Met dagelijkse temperaturen tussen de 25 en 34 graden is het hier heerlijk vertoeven. Minder stress, een lager levensritme en meer tijd voor elkaar, zijn dingen die goed voor mij waren/zijn.

Misschien heeft het mij geholpen dat ik in Nederland eerst op verschillende plaatsen heb gewoond. Ik had al geleerd mij aan te passen. Zoals andere Nederlanders hier in Costa Rica in het begin tegen mij zeiden: "Als je het hier vijf jaar volhoudt, ga je niet meer weg". En dat klopt wel.

6. Costa Rica is een heel ander land dan Nederland, heeft andere regels. Maar wat mist u van ons land?

Een vraag die denk ik door veel Nederlanders die in het buitenland wonen op dezelfde manier beantwoord wordt: 'de Nederlandse gezelligheid'. Niet dat je dat hier niet vindt, maar toch anders.

7. Men zegt weleens dat een kind zich beter kan ontwikkelen als het opgroeit in een omgeving met veel mogelijkheden, zoals in een grote stad. Hoe denkt u daarover?

Ik woon hier in een ontwikkelingsland en dan kun je niet anders constateren dat hier veel kinderen opgroeien met veel minder mogelijkheden dan bijvoorbeeld de kinderen in Nederland. Maar als je dan ziet wat sommigen toch bereiken, dan heb ik daar heel veel respect voor. Dus moet je

vaststellen dat als de mogelijkheden aanzienlijk minder zijn, talent toch altijd weer naar boven komt, op welke manier dan ook.

Toen ik uit Hardinxveld-Giessendam vertrok, kwam ik ook in een andere wereld, maar ik kan niet zeggen dat ik in Hardinxveld veel dingen gemist heb. Het leven in een dorp is anders, maar of het leven in een stad beter is, dat moet een ieder maar voor zichzelf uitmaken.

8. Uw vertrek zal te maken hebben gehad met werk of een liefde. Wat doet of deed u voor werk?

Na de Mulo ben ik gaan werken bij de Koninklijke Luchtmacht als specialist weerwaarneming. Daarna ben ik na enkele studies gaan werken als rijexamenator bij het CBR. Ik was bezig een eigen bedrijf op te starten toen ik door de gevolgen van een auto-ongeluk niet meer mocht werken.

Doordat mijn medische situatie door het klimaat hier in Costa Rica + alternatieve medische behandelingen aanzienlijk verbeterd was, heb ik hier enige jaren in het toerisme gewerkt. Een Bed & Breakfast, en het organiseren van privéreizen,

hetgeen ik heel af en toe nog doe voor bevriende natuurfotografen.

9. U bent opgegroeid in Hardinxveld-Giessendam, heeft dat toen u jong was invloed gehad op de keuze van uw werk?

Het feit dat ik opgegroeid ben in Hardinxveld-Giessendam heeft geen invloed gehad op de keuzes van mijn werk.

10. Als een kennis van u uit Costa Rica voor de eerste keer naar Nederland gaat en aan u tips vraagt, wat raadt u diegene dan aan om hier te gaan doen?

Eerlijk gezegd krijg ik meer vragen om als gids/tolk te functioneren voor een aantal Costa Ricaanse vrienden. Meestal geef ik dan aan dat ik ze het 'gewone' Nederland laat zien en mij niet richt op de zogenaamde toeristische plaatsen, al zijn er natuurlijk enkele uitzonderingen zoals De Keukenhof, Kinderdijk, een boottocht over een riviertje (Giessen, Linge of Dieze) en Amsterdam, die raad ik aan. Maar tot op heden is het nog niet concreet geworden.

Bovenste rij v.l.n.r.: Jos v.d. Minkelis - Daaf Koppelaar - Dirk Arie de Paus - Jan Boer - Arie de Ruiter - Jan van Houwelingen - Gijs de Jong

Middelste rij v.l.n.r.: Klaas van der Linden - Thea Vonk - Teus de Wit - Cees Ambachtsheer - Dick Zwijnenburg - Gert Ooms - Bernhard Ferwerda - Arie van Bennekum - Gerda Maas

Onderste rij v.l.n.r.: Marry van der Aa - Alie de Jong - Ditje van Winden - Annemarie Koppelaar - Aja Blokland - Tonny Schakel - Riet Beuzekom

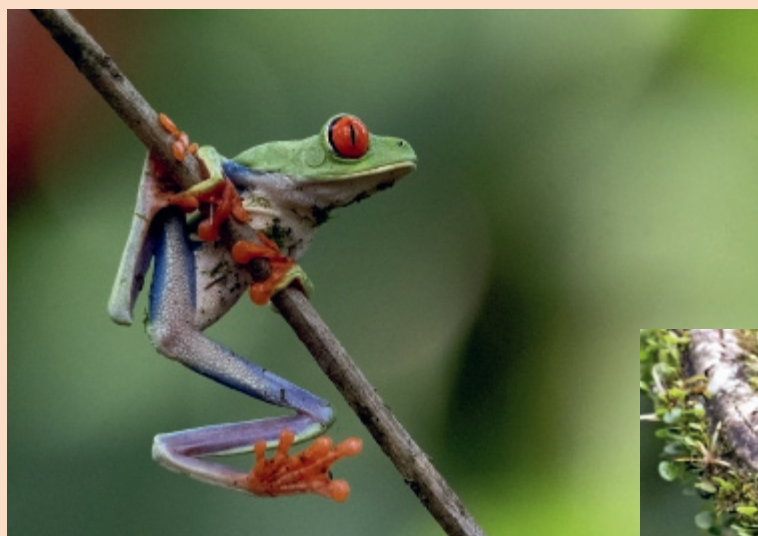
Klassenfoto Calvijnsschool voor Mulo klas 2 (1963/64)

Bovenste rij v.l.n.r.: Riet Beuzekom - Jan v/d Bree - Aartje Janna Kuiper - Gerrit de Ruijter - Elly Treffers

Tweede rij v.l.n.r.: Alie de Jong - Dirk Arie de Paus - Nanda Hoogenboezem - directeur meneer Van Es - Roos Beuzekom - Bernhard Ferwerda - Marry v/d Aa

Derde rij v.l.n.r.: Ditje van Winden - Bert Koelewijn - Margreet Schakel - Jaap Koppelaar - Boudewijn Loomer - Thijs Brouwer - Jan Boer

Onderste rij v.l.n.r.: Arie de Ruiter - Cees Ambachtsheer - Gert Ooms - Kees v/d Waal van Dijk - Gerard Brinkman - Teus de Wit

Gaudy leaf frog

Rufous-tailed jacamar

Wie staan er op de foto?

Alie van Lopik-de Jong

In ons vorige nummer stond onderstaande foto bij het artikel 'Waar zijn ze gebleven?' Arie Ambachtsheer en Riet den Dikken stonden daarin centraal en zij stuurden de foto in. Het was de klassenfoto van Arie en volgens Arie de eerste klas van de Rehobothschool. Hij kende geen namen meer, alleen het jongetje op de tweede rij van boven tweede van rechts, dat is hijzelf.

We kregen er verschillende reacties op. Allereerst zag ik tot mijn verbazing toen de foto binnenkwam mijzelf op de foto. Onderste rij, helemaal links. Dat is eigenlijk niet mogelijk, dacht ik. Arie is ouder dan ik en dat zijn denk ik alle kinderen op de foto. Allemaal van 1948 of 1949. Het kan daarom de eerste klas niet zijn. Dat was ook direct te zien aan de juffrouw. Het is niet juffrouw Wigboldus, zoals Arie schrijft, maar juffrouw De Ruijter. Dat gaf al meer duidelijkheid, het is een kleuterklas.

Uw hulp is nu nodig om alle namen compleet te krijgen. De gezichtjes komen heel bekend voor maar sommige namen zijn vergeten...

Bovenste rij v.l.n.r.:

?, ?; Arie Kortenhoeven; juffrouw De Ruijter; ?; ?; ?; ?

Tweede rij van boven v.l.n.r.:

?; Annie van Houwelingen; Lies Brouwer; Jannie van Houwelingen; ?; Jan de Kok; Punt; Arie Ambachtsheer; Kees Adriaanse

Derde rij van boven: 1 meisje ?

Tweede rij van onder v.l.n.r.:

Lettie van Eden; Elly de Kok; ?; ?; Henk Prins; Truus Verheul; ?; Rinske van Bennekum; ?; Flora van Houwelingen

Onderste rij v.l.n.r.:

Alie de Jong; Tjerk van Noordenne of Ditje van Winden; Hans Westerhout; Ria Trapman; Dries Trapman; ?; ?; ?; ?; Henk

BARRE WINTER van 1956

Bas de Ruijter

Over de winter van 1956 vertel ik graag iets en met name over enkele Hardinxveldse grindschippers, meest zelfflossers. De verhalen hoorde ik op de verjaardagen van mijn broer, 27 januari. Zelf zat ik in die tijd op school en lag ik in de kost in Gorinchem. Ik was 10 jaar en ging in het weekend met de trein naar Nijmegen.

Als het niet vroom kwamen de verhalen los, zo van: 'weet je nog van de winter van '56?' In 1956, in die week dat het zo vroom, begon de werkweek op maandagochtend.

's Maandagsmorgens vroeg voor een reisje zand of grind. De bestemming van sommigen was Ooij boven Nijmegen, de 860 km paal, nu bekend als 'de Bisonbaai'. Het was 's ochtends vroeg al bar slecht weer en een vette kou uit het noordwesten. Veel regen ook, nu niet bepaald dat je zegt er zit vorst in de lucht. De Hardinxveldse schepen waren 's avonds allemaal gearriveerd in het Gat van Ooij. Ik weet niet of ze nog melk gehaald hebben en voor naar huis bellen was het ook nog te vroeg, maar ze moesten een dag of wat wachten op een vrachtje – de insiders weten genoeg. Het verhaal gaat verder dat 's nachts de wind is gedraaid naar het oosten en een felle bries bracht vorst mee, heel veel vorst.

De schippers hebben het eerst aangekeken en enkelen zagen het niet meer zitten en zijn teruggevaren naar Hardinxveld (op een van die schepen was ook de vrouw nog hoogzwanger), maar ook de anderen zijn lageruit gegaan naar de Waalhaven in Nijmegen en het verhaal gaat dat het zo hard vroom dat ze 's woensdags al naast de schuit op het ijs konden staan.

Er is ook nog een verhaal dat het van woensdag- op donderdagnacht zo hard vroom dat een schip dat beneden Weurt ten anker lag is gaan drijven, doordat zijn anker met het HEUSIJS mee naar boven kwam. Als het heel hard vriest komt het ijs van onder naar boven, dat noemt men 'heusen' en dat is grondijs dat naar boven komt.

Onze schippers die de Waalhaven ingegaan waren, hebben daar nog een week of vijf ingevroren gelegen. De plaatselijke brandweer voorzag hen van vers drinkwater en ook werd er wel eens wat georganiseerd voor de schippers. Ze gingen ook weleens koffie drinken bij V&D en ze kwamen in dagblad De Gelderlander met een groot artikel. Dat krantenknipsel ben ik helaas kwijtgeraakt.

De schippersfamilies die dit avontuur hebben meegemaakt en die al die weken ingevroren lagen, waren o.a.:

Blokland	m.s.	Merwestroom
Egas	m.s.	Onderneming
Van Lopik	m.s.	Op Hoop van Zegen
Pieterse	m.s.	De Hoop
Pieterse	m.s.	Holland

Kortgeleden heb ik nog navraag gedaan bij het gemeentelijke archief van Nijmegen of er nog iets over te vinden is, maar ik heb nog geen reactie gekregen.

Gevulde sinaasappels met roomijs

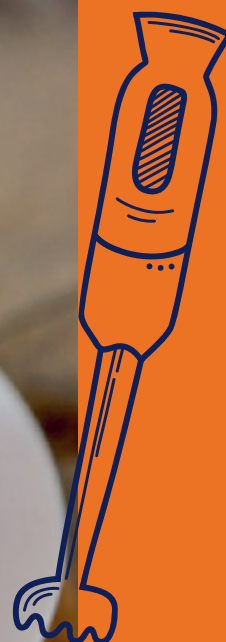
Ingrediënten voor 4 personen:

4 biologische sinaasappels
4 bollen roomijs of meer
1 eetlepel gembersiroop

Bereiding:

1. Snijd een hoedje van de sinaasappels en hol ze uit. Vang het vocht en het vruchtvlees op in een kom. Zet de hoedjes en de uitgeholde sinaasappels zes uur in de diepvries.
2. Mix het vruchtvlees en het sap met een staafmixer en doe er de eetlepel gembersiroop bij. Giet dit mengsel in een pannetje en laat het 15 minuten inkoken op laag vuur. Laat afkoelen en zet daarna in de koelkast.
3. Haal vlak voor het serveren de bevroren hoedjes en sinaasappels uit de diepvries. Vul ze met het roomijs. Pak de gember-sinaasappelsiroop uit de koelkast en giet er wat van overheen en garneer eventueel met een krokante kletskop.

Gezellige feestdagen!

Boekennieuws

Recensent Janny Teeuw-van der Plas

Archeologische Kroniek Zuid-Holland

De belangrijkste opgravingen en vondsten uit 2022
In 2022 was Zuid-Holland in archeologisch opzicht opnieuw een van de drie drukste provincies van Nederland. Meer dan 800 onderzoeksmeldingen kwamen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed binnen. In deze Kroniek wordt aandacht besteed aan maritiem erfgoed. Talloze vindplaatsen onder water en op land zijn stille getuigen van de geschiedenis van het ontstaan en de ontwikkeling van Zuid-Holland.

In scheepswrakken in de Maasmonding, aan kademuuren in Alphen aan den Rijn en bij de Kaag en de voormalige Haarlemmermeer zijn interessante vondsten gedaan. Ook zijn er veel vondsten gedaan die met geweld en oorlog te maken hebben. In Kijkduin gingen studenten, archeologen en vrijwilligers gezamenlijk met nieuwe technieken aan de slag om een Duits ondergronds gangenstelsel te documenteren. Zo blijft de archeologie in onze provincie continu in

ontwikkeling en heeft ons wat dat betreft nog veel te bieden. Al met al weer een interessante Kroniek die bij het lezen en kijken veel plezier verschaft.

Te bestellen bij de uitgever Erfgoedhuis Zuid-Holland.

www.erfgoedhuis-zh.nl

Wereld tussen de steden - het Groene Hart

Marinke Steenhuis, Paul Meurs en Vita Teunissen

Er is een mooi boek verschenen over het Groene Hart. Weliswaar weer een fotoboek, maar met dit verschil dat de tekst bij de foto's interessant en duidelijk is en dat het geheel een prachtig beeld geeft van het Groene Hart. Hier wonen 700.000 mensen, om het Groene Hart wonen zeven miljoen mensen. Het is een iconisch Nederlands landschap, vervlochten met de grote steden in de Randstad. Het contrast hiertussen is groot – het zijn verschillende werelden, die elkaar deels aanvullen en deels langs elkaar heen schuiven.

Duizend jaar geleden was het Groene Hart een veenwildernis. Het huidige landschap is een product van eeuwenlange bewerking en doorleefd door veel generaties bewoners en ondernemers. De Vechtplassen, de dorpen langs de Vecht, de linten van de Alblasserwaard en de Krimpenerwaard, de veenweidegebieden en oude steden als Woerden, Gouda, Haastrecht en Leerdam. Door de cultuurhistorische betekenis en ruimtelijke kwaliteit van het Groene Hart in beeld te brengen, ontstaat inzicht, inspiratie en duiding voor het maken van keuzes voor de toekomst.

Zeer de moeite waard deze uitgave van Lecturis. Te koop bij de boekhandel en uitgever Groene Hart, (bestuurlijk platform groene hart).

Boekennieuws

Handboek ordelijk vergeten

Het Doornroosje-scenario: over het in slaap brengen van collecties

Frank Bergevoet (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)
Evelien Masselink (Erfgoedhuis Zuid-Holland)

Streekmuseum Jan Anderson in Vlaardingen is het levenswerk van de naamgever, die ruim 150.000 objecten binnen 150 deelverzamelingen bijeenbracht in zijn lange leven.

Het Doornroosje-scenario brengt een museaal experiment ten uitvoer: wanneer de eigenaar er zelf niet meer voor kan zorgen, wordt de integrale collectie voor tenminste een generatie in slaap gebracht. Onze kinderen en (achter)kleinkinderen, kunnen veel beter dan wij nu, beoordelen wat voor hen van waarde is. De ensemblewaarde van de collectie staat voorop waarbij we het verval accepteren, ook al is de conditie niet up-to-date. Het is een radicale benadering, cultuurhistorisch en museologisch goed te verantwoorden, maar in

Nederland en daarbuiten niet eerder in praktijk gebracht. Het werkproces en de daaruit verkregen inzichten, getoetst op een symposium te Vlaardingen in juni 2023, zijn gedocumenteerd in deze publicatie.

Voor degenen die geïnteresseerd zijn in musea en historische verenigingen is dit een unieke uitgave met een uniek idee! "Het Doornroosje-scenario".

Te verkrijgen bij
Erfgoedhuis
Zuid-Holland,
prijs € 24,95

CANON VAN DE ALBLASSERWAARD

Dit interessante boekje dat voor € 5,95 te koop is, leidt u via 22 vensters door de geschiedenis van de Alblasserwaard.

Geschreven door Jan Willem Boezeman en Ad Bosch en uitgegeven bij Stichting Illustre Dordracum 2023, info@augustijnenhof.nl

ANDERS NOG IETS? Hoe muziek verhalen kleurt en verbindt

auteur Ro Romijn

recensent Peter van Wijngaarden

Oktober 2023 verscheen 'Anders nog iets. Hoe muziek verhalen kleurt en verbindt'. In dit boek, maar liefst 263 pagina's, schrijft Ro Romijn, die jarenlang werkte in het familiebedrijf 'Romijn Woninginrichting', over zijn leven waarin muziek zo'n grote rol speelt. Hij vertelt over zijn jeugd, zijn ouders, de winkel op de Buurt en hoe de muziek een steeds grotere rol kreeg in zijn leven. In 39 korte stukjes neem hij zijn lezers mee op reis door zijn bestaan: hoe hij zich ontwikkelde tot organist en componist. Ro Romijn kan goed vertellen en weet zijn gedachten goed onder woorden te brengen. Hij gunt ons met regelmaat een blik in zijn innerlijk, maar wordt nergens sentimenteel.

Het boek bevat prachtige verhalen over mensen zoals zijn orgelleraar Jan Bonefaas en zijn vriend, de musicus en schilder Henk Klop, de begaafde kunstenaar die zich eindeloos bleef afvragen of datgene wat hij componeerde, speelde of schilderde wel goed genoeg was. Ze hadden een goede band.

In het boek neemt de muziek een steeds grotere plaats in. Zijn liefde voor muziek is heel breed, van klassieke muziek tot popmuziek, het heeft allemaal zijn warme belangstelling. Ro maakt ons deelgenoot van de indrukken die hij opdeed bij het luisteren naar muziek.

Dit boek is als een fles goede cognac, elke avond een glas, dan geniet je er het meest van. Ik heb het met veel plezier gelezen en daardoor kennis gemaakt met een fijngevoelig en gedreven mens. Tussendoor heb ik veel geleerd over de Boven-Hardinxveldse gemeenschap in de jaren zestig en daarna. Ik kan dit boek iedereen, en zeker Boven-Hardinxvelders, warm aanbevelen. Maar dat geldt niet minder voor dorpsgenoten van 'Beneden' en zeker ook voor elke muziekliefhebber.

Het boek is voor € 22,99 te koop in de plaatselijke boekwinkels maar ook in het Historisch Informatiecentrum van de Historische Vereniging.

Schenken

Antiquarisch koetje

We kregen uit Boven-Hardinxveld een antiquarisch koetje uit een voormalige slagerij. Een beetje gehavend, maar dat valt nog wel te restaureren.

Het koetje is een beestje met een traan, maar wel een heel dikke traan. Een traan omdat het beschadigd is, maar ook een traan omdat het uit de slagerij komt van de weggevoerde Joodse slager Meiboom... De slager op de Buurt in Boven-Hardinxveld.

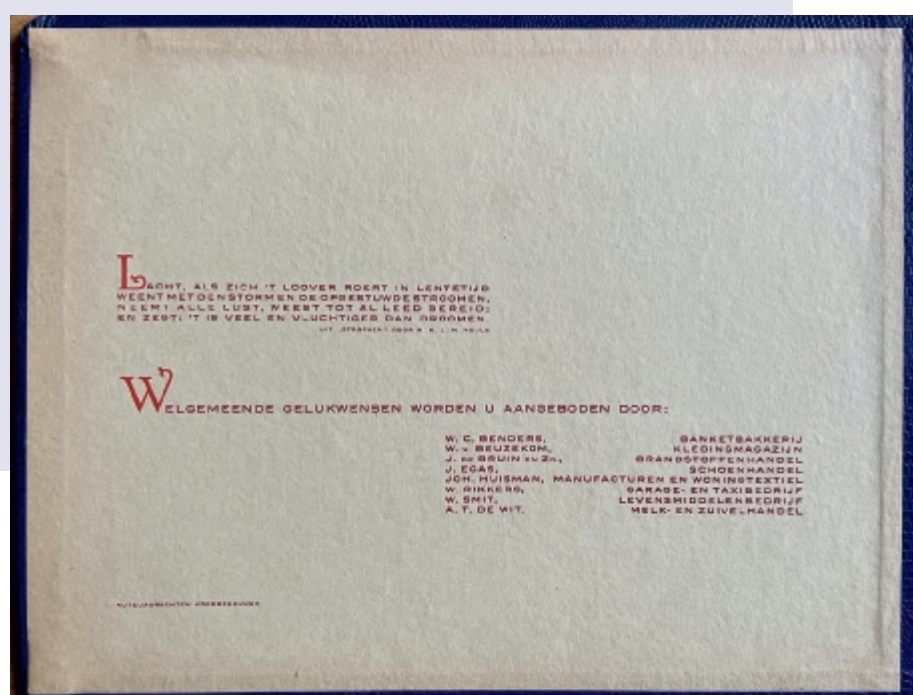
Elfstedentocht

We kregen twee boeken met fotoverslagen van de Elfstedentochten die Max van den Bout, gemeenteraadslid voor de Partij van de Arbeid hier ter plaatse, op verschillende manieren heeft afgelegd. Waarschijnlijk bij gebrek aan ijs heeft hij de tocht één keer per schaats gereden, maar ook fietsend afgelegd. Het is een geweldige prestatie!

Trouwalbum

Van mevrouw Nellie de Rover kregen we een prachtig trouwalbum van het huwelijk van haar ouders. Het is zo mooi omdat het precies laat zien hoe mensen in de jaren 50 en 60 trouwden. Een typisch voorbeeld van een trouwstijl die nu helemaal voorbij is. Het is opvallend dat de winkeliers van het dorp in het album adverteren. Een mooi boek om voor het nageslacht te bewaren.

EXPOSITIES

IN 2024 VERWACHT...

10.02.2024

t/m

11.05.2024

PERSGLAS

historie en design

De fabricage van persglas dateert uit 1825 en stamt uit de Verenigde Staten. Daarna komt het naar Europa: Frankrijk, Bohemen en Zweden. Midden 19^e eeuw wordt voor de goedkoopste massaproductie van glaswerk, patroonglas, de perstechniek gebruikt (1850-1910). Als speciaal iriserend glaswerk wordt het rond 1920 veel in Art Deco vervaardigd. In die tijd is ook veel beschilderd persglas geproduceerd.

25.05.2024

t/m

31.08.2024

PAPIER KUNST

knip- en andere
papierkunst

Papierknipkunst stamt uit de 3^e eeuw v. Chr. en komt uit China. De kunstvorm behoort zowel tot de volkskunst als tot professionele kunst. Daarnaast is er origami, de Japanse vouwkunst, waarbij het om een beperkt aantal vouwen gaat. Door de combinatie ervan zijn heel complexe ontwerpen mogelijk. De expositie gaat naast papierkunst ook over het vervaardigen van het papier zelf.

14.09.2024

t/m

16.11.2024

VOGELS IN TREK

de vogeltrek en
vogels in de kunst

Trekvogels broeden op de ene plek en overwinteren elders. Daardoor profiteren ze van de meest gunstige weers- en voedselomstandigheden. Hoe de vogels elke keer weer in staat zijn om terug te keren naar de plek van het vorige jaar blijft een wonder. Vogels zijn ook een dankbaar onderwerp voor kunstuitingen, in allerlei soorten en vormen. In de expositie komen beide elementen in beeld.

30.11.2024

t/m

18.01.2025

KERST-GROEPEN

een december
verzameling

Voorstellingen van de geboorte van Jezus, in een stal. Dat dit een stal was, blijkt uit de in Lukas 2:7 genoemde kribbe. Naast Jezus, Maria en Jozef zijn nog andere figuren aanwezig, herders met vaak een paar schapen en een os en een ezel. In de loop van de tijd hebben de kerststallen zich aangepast aan de moderne ontwikkelingen en zo zijn er ook hedendaagse variaties ontstaan.

MUSEUM DE KOPEREN KNOP
het cultureel en historisch
centrum in de alblasserwaard

Binnendams 6 - 3373 AD Hardinxveld-Giessendam - 0184-611366 - koperenknop@koperenknop.nl - www.koperenknop.nl

Publicaties

De Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam werd in 1978 opgericht met het doel de belangstelling voor en de kennis van de plaatselijke geschiedenis te bevorderen. De vereniging realiseert dit door het geven van lezingen en het uitgeven van boeken en publicaties. Tweemaal per jaar verschijnt een mededelingenblad met interessante artikelen over de dorpsgeschiedenis. De vereniging heeft momenteel rond de 800 leden.

Het Historisch Informatie Centrum van de vereniging is gevestigd in het pand Peulenstraat 243 en is geopend op zaterdagmorgen van 10.00-12.00 uur. De vereniging beschikt over een eigen website www.hv-hardinxveld-giessendam.nl. Voor meer informatie: info@hv-hardinxveld-giessendam.nl

Nog veel van deze uitgaven en specials zijn in ons Historisch Informatie Centrum te koop. Nieuw en/of tweede hands.

In deze reeks verschenen de volgende publicaties:

1. Buitendams 4 (1778-1978)
2. Molens van Hardinxveld-Giessendam
3. De Eendenbout : verslag van een opgraving in een Giessendamse woonheuvel.
4. Het stoomgemaal te Hardinxveld-Giessendam
5. Makelaars in Hardinxveld-Giessendam
6. Buitendams 118 : de geschiedenis van een Giessendamse boerderij
7. 700 jaar Dam
8. Parlevinkers in Hardinxveld-Giessendam
9. Rondom de Giessen : de krant van Floor de Ruiter
10. Swets tabak en daar blijf ik bij : advertenties uit de Rondom de Giessen
11. Hardinxveld en Giessendam in de Franse tijd
12. Café Schalk : herberg, verenigingsgebouw, sportschool
13. 100 jaar boemelen
14. Hardinxveld en Giessendam tijdens de hongerwinter
15. De hennepsteelt
16. Het kleine monument in Hardinxveld en Giessendam
17. Dijken en doorbraken in Hardinxveld-Giessendam
18. Aan d'n dijk : over het leven rondom de dijk
19. Gemeentehuizen van Hardinxveld-Giessendam
20. Ievers tussen Kaai en Klove : dl. 1.
21. Aart van Bennekum : kunstenaar
22. Herinneringen aan oorlogstijd
23. 100 jaar Nederlandse Protestantenvbond Hardinxveld-Giessendam
24. Ievers tussen Koai en Klove : dl. 2
25. Uit de pen van tante: bloemlezing uit Rondom de Giessen
26. De watersnood van 1953
27. Schuttevaer en Binnenvaart
28. De crisisjaren in Hardinxveld en Giessendam
29. Vrouwenrecht en liberalisme aan de Merwedijk
30. De 50ste mei
31. De samenvoeging van Giessendam en Hardinxveld
32. C. Baardman : de schrijver en zijn werk
33. Het Langeveer
34. De Indiëgangers
35. 1899-1999 : nieuws van honderd jaar geleden
36. De Peulenstraat in 1950
37. Groeten uit Giessendam
38. De historie van het pand Buitendams 4
39. Nievers was den dijk echt recht
40. Groeten uit Boven-Hardinxveld

41. Kleine zaken van een kleine kerk : Gereformeerden in Boven-Hardinxveld
42. Groeten uit Beneden-Hardinxveld
43. 150 jaar openbaar onderwijs in Hardinxveld-Giessendam
44. Merwedegijzelaars : slachtoffers van de razzia van 16 mei 1944
- 44A Merwedegijzelaars : slachtoffers van de razzia van 16 mei 1944 (herziene uitgave)
45. Marius Donk : leven en werk van een gedreven architect
46. Winkels op de buurt
47. 75 jaar vrijheid langs Merwede en Giessen : teksten uit het weekblad Rondom de Giessen, 15 juni tot 7 september, 1945.
48. De voedseltochten van dominee Van der Poel. 1944-1945 - realiteit en mythe - een reconstructie, 2021
49. Met mevrouw Kroon, 2022

Lijst met speciale uitgaven:

Naast de genummerde uitgaven in de Historische Reeks zijn een aantal speciale uitgaven verschenen:

- Het verleden, nu : een fotoboekje met oude en nieuwe foto's van dezelfde plaatsen
- Hardinxveld en Giessendam : van vissers- en hoepmakersdorpen naar industriegemeenten
- Buitendams huis-ter-om-op
- Hardinxveld en de riviervisserij
- Herberg De Zwaan : een historisch en archeologisch onderzoek
- Een wandeling door Binnendams
- Pentekeningen van de Tiendwegsemolen en de Huibjesbrug
- Diverse mapjes met reproducties van oude ansichtkaarten
- Dr. Aris Graftdijk : fotografie : beelden van Hardinxveld en Giessendam omstreeks 1900
- Het verhaal van de dijk
- Onder ons gezeed : verzameling van steeds minder voorkomende woorden in het dorpsdialect
- Hoeke doeme? : anderand klaaiing uit de taoltuin van Giessendam en Benneeje-Harfeld
- Hardinxveld-Giessendam in de jaren '50 : het collectief geheugen in zwart-wit
- Gekleed in de Waard
- Broodnodig : 100 jaar bakkers van Hardinxveld Giessendam en Giessen Oudekerk
- Van burenplicht tot onderneming : begraven in Hardinxveld en Giessendam
- Dorpsinventarisatie, een uitgave van Stichting Dorpsbehoud

*Het bestuur wenst u
goede feestdagen
en een gezond 2024*

